

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

СЪБЕСЕДВАНЕ СЪС СВЕЩЕНИЦИТЕ ЗА КЛИРИЧЕСКО СЪЗНАНИЕ, ЦЪРКОВНА ДИСЦИПЛИНА И ЕВАНГЕЛСКИ АПОСТОЛАТ

КЛИРИЧЕСКО СЪЗНАНИЕ

Ние сме духовни лица. Посветили сме се да служим Богу и народу. В Църквата — в съзнанието на вярващия църковен народ — ние сме пастири и духовни водачи. Детето чувствава психологически необходима нужда да го води за ръчичката силната десница на неговия баща; чувствава и необходимата нужда от майчина любов и пригръдка, в която да се предаде с пълна вяра и всеотдайна синовна преданост. Така и вярващият църковен народ, като едно голямо дете, чувствава психологически необходима нужда да се отдаде с пълна вяра и със синовна преданост на духовния си пастир и водач, който достойно да го води по пътя на евангелските добродетели, към светлина и спасение и към безкрайно съвършенство до Богоподобие (Мат. 5:48).

Духовните пастири-водачи трябва да имат това съзнание дълбоко виедрено в тях като отговорни пред Бога душиприказчици на поверените им православни християни в енорията, в духовната околия, в епархията, в църковния диоцез.

Когато ние — духовните пастири — коленичихме пред св. Престол преди да получим св. Агнец, вечния залог на спасението — Пастиреначалника Христа Бога — ние доброволно, без ничие насилие, приехме Божествената благодат на свещенството и дадохме тържествено обещание пред Бога и Неговата Църква, че ще Му останем верни до последното си издихание и че „ни смърт, нито живот, ни Ангели, ни Власти, нито Сили, ни настояще, нито бъдеще, ни височина, ни дълбочина, нито дуга някоя твар ще може да ни отлъчи от любовта Божия в Христа Исуса, нашия Господ“ (Римл. 8:38—39).

Запазихме ли ние до край първите душевни трепети на Божествената благодат, която като електрически ток се докосна до нас в оня единствен неповторим момент при ръкоположението ни? Имаме ли онова дълбоко съзнание на клирици, които след печата на Божествената благодат трябва да бъдат служители и съработници Христови (2 Кор. 6:1); да имат клирическото съзнание, че след ръкоположението не разполагат напълно със себе си, а са апостоли Христови, които трябва да проповядват всякъде и пред всекиго евангелското слово за спасението на душите и да помнят, че „друг ще ги опаше и поведе, където не щат“ (Иоан. 21:18); да имат туй клири-

ческо съзнание, че те след ръкоположението си стават органи на Духа Светаго и трябва да се стремят, чрез молитва и пост, чрез самообразование и упражняване в християнските добродетели, да станат светлина на света (Мат. 5:14), сол на земята (Мат. 5:13), образец на верните в слово, поведение, любов, дух, вяра и чистота (1 Тим. 4:12).

Нашето клирическо съзнание изисква от нас да работим, да залягаме да се представим на народа, пред нашите духовни чада в Църквата, като достойни, безукорни работници, които вярно преподават словото на истината (2 Тим. 2:15); които работят в Христовия виноград като добри лозари, а не като зли и неблагодарни към Господаря на лозето (Мат. 21:38—39).

Клирическо съзнание у нас ще рече да се стараем да бъдем добри пастири, готови душите си да положим за овцете си, а не наемници, които не са пастири, на които овцете не са техни и които когато видят вълка, че иде, оставят овцете и бягат; а вълкът разграбя и разпръсква овцете; наемниците пък бягат, защото са наемници, и не ги е грижа за овцете (Иоан. 10:11—13).

Нашето клирическо съзнание като църковни пастири и духовни водачи ни задължава да бъдем душепастери, молитвеници, изповедници, тайноизвършители, ръководители на повереното ни паство, което ние трябва да управляваме и ръководиме не по принуда, а доброволно, не заради гнусна корист, но от усърдие (1 Петр. 5:2), като помним, че за всяка изгубена душа, поради наша немарливост, ще отговаряме пред Бога.

Духовният пастир е един кормчия на кораб, който плава в морето на живота. „Ако пастирят-кормчия е в добро душевно състояние, и плаващите християни в неговия кораб ще бъдат в безопасност“ — казва св. Иоан Златоуст.

Нашата отговорност пред Бога и Църквата е голяма. Клирическото ни съзнание изисква никога да не забравяме страшните изобличения и наказания, които Великият Пастир Бог е изрекъл чрез пророка Иезекилия към лошите пастири: „И биде към мене слово Господне: сине човешки, изречи пророчество против израелевите пастири, изречи пророчество и кажи на тях, на пастирите: тъй казва Господ Бог: горко на израелевите пастири, които пасоха сами себе си. Нали стадо-то пастирите трябва да пасат? — Вие ядохте тлъстина и се обличахте с вълна, клахте угоени

овце, а стадото не пасохте, слабите не подкрепяхте, болна овца не лекувахте, ранена не привързвахте, прокудена не връщяхте и изгубена не дирехте, а ги управлявахте с насилие и жестокост. И пръснаха се те без пастир и като се пръснаха, станаха плячка на всички полски зверове“ (Иез. 34:1—5). „Затова, о, пастири, изслушайте Словото Господне. Жив Съм Аз, казва Господ Бог: загдето Моите овце бяха оставени да бъдат разграбвани и нямайки пастир станаха плячка на всички полски зверове, и загдето Моите пастири не търсиха овцете Ми, понеже те пасеха сами себе си, а Моите овце не пасеха, — затова, о, пастири, изслушайте Словото Господне: тъй казва Господ Бог: ето Аз Съм против пастирите, и ще изискам овцете Си от ръцете им и не ще им дам вече да пасат овцете, и пастирите няма вече да пасат сами себе си, и ще изтръгна Моите овце от техните челюсти, и те не ще бъдат тяхна храна“ (Иез. 34:7—10).

ЦЪРКОВНА ДИСЦИПЛИНА

Страшно е това изобличение чрез устата на великия пророк. То е отправено към пастирите на израелския народ, то е към пастирите на Ветхозаветната църква, но то се отнася и до нас — пастирите на Новозаветната църква.

Клирическото съзнание на църковния пастир и духовен водач предполага и съзнание за една ясна и строго следвана църковна дисциплина. В изпълнението на пастирския дълг към поверените ни пасоми в Църквата е немислимо без изпълнение на църковната дисциплина. Дисциплината, като едно ръководно правило в живота, е необходима както в личния, така и в семейния и обществения живот на човека, на народите, на човечеството. Земната църква Христова е едно стройно организирано общество от вярващи в Христа Сина Божия. Липсата на дисциплина, или разстроената дисциплина, довежда до хаос, застой, унищожение и лишаване от авторитет и успех, както отделната личност, така и обществото или организацията, към която тая личност се числи.

Бащата в едно семейство е по право глава на това малко общество; той е носител на права, задължения и ръководни правила в живота на семейството (семейна дисциплина). В държавата създаването на ръководни правила в живота, дисциплинарни норми, закони и наредби, както и контролата за тяхното изпълнение от страна на гражданите (държавна и национална дисциплина) принадлежи на ръководителите на държавата — държавен глава (едно лице, или няколко лица, колегиум), парламент, министерства и т. н.

В Църквата пък, която представлява от себе си също така едно голямо семейство или едно многочислено организирано общество на християни, има носители на права и задължения и издатели на ръководни правила в живота на християните, както и контрола за изпълнението на тия ръководни правила от страна на членовете на Църквата (църковна дисциплина). Това е епископът или съборът на епископите на Църквата. Иерархическият ред в Православната Христова църква почвайки отгоре додолу, е след-

ният: Бог — Църквата — съборът — епископът — презвитерът — дяконът — християнинът. По тая седмостепенна лествица слиза и възлиза църковната дисциплина — от небето до земята и от земята до небето. Всеки член на Църквата, а още повече клирик и служител на Църквата е длъжен, както за своето лично спасение, така и за спасението на нему поверените християнски души на паството, да не прескача или да не пренебрегва нито горното, нито долното, нито средното стъпало на тая лествица, а да се качва постепенно от стъпало на стъпало, докато стигне до най-горното — до Бога. Изкачването постепенно на тая църковна лествица означава изпълнение на установената в Църквата църковна дисциплина. Епископът в Църквата е като бащата в семейството. От него и чрез него църковната дисциплина се провежда сред членовете на Църквата — православните християни. Ако епископът, по каквито и да било причини се постави вън от Църквата, той престава вече да бъде епископ. „Епископът е в Църквата, и Църквата е в епископа; и който не е с епископа, той не е в Църквата“ — казва св. мъченик Киприан Картагенски, а св. Игнатий Богоносец Антиохийски, ученик на св. Иоан Богослова, пише: „Гдето няма епископ, там няма Църква“.

Църковната дисциплина изисква да се спазва през всички стъпала на църковната лествица принципът на съзнателното и разумно съподчинение, принципът на доброволното и от любов към Бога и ближния понасяне един другиму теготите за да бъде изпълнен законът Христов (Гал. 6:2).

Духовните църковни пастири изпълнявайки съзнателно и разумно църковната дисциплина, трябва да слушат своя епископ, както и пасомите трябва да слушат своя енорийски свещеник. „Който вас слуша, казва Пастирначалникът Христос, Мене слуша, и който се отмята от вас, от Мене се отмята; а който се отмята от Мене, отмята се от Оногова, Който Ме е пратил“ (Лук. 10:16), т. е. от Бога. И тъй, който е нарушил църковната дисциплина или е пренебрегнал чрез непослушание или прескачане някои от стъпалата на църковната иерархическа лествица, той е нарушил или пренебрегнал и най-висшестоящото стъпало — Бога. Чрез изпълнението на иерархическата дисциплина от страна на духовните пастири и от членовете на Църквата-пасомите — се постига единството в Църквата, което е от голямо значение.

Земната войнствуваща Църква Христова е един богочовешки институт на земята, основана от Богочовека Христа за спасение на човеците. Църквата, като жив организъм, постига своята религиозно-нравствена цел — спасението на човешките души — ръководена от Своя Глава — Христа — и от Светия Животворящия Божествен Дух, чрез установените в нея благодатни свети таинства и чрез изпълнението от нейните служители — пастири и членове — на църковния ред и дисциплина.

ЕВАНГЕЛСКИ АПОСТОЛАТ

Клирическото съзнание трябва да ни доведе и до съзнанието за църковната дисциплина. Изпъл-

нението на църковната дисциплина ни повелява да се предадем на трудовете на благовестието, т. е. евангелския апостолат. Задачата на тоя апостолат е поставена не от човек, а от Бога: „Идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца, и Сина, и Светаго Духа, и като ги учите да пазят всичко, що съм ви заповядал; и ето, Аз съм с вас през всички дни до свършъка на света. Амин“ (Мат. 28:19—20). Това ще рече: ние, духовните пастири на Църквата, сме изпратени като апостоли Христови да благовестим на мало и голямо по цял свят истините на Евангелието Христово за Царството Божие на земята.

А ще рече някой: как е възможно за нас да вършим този апостолат, тази евангелска мисия в днешно време, в днешното общество и в днешната обстановка?

А какво е било във времето на Христа и апостолите, в онова иудейско и римско общество, и в оная обстановка в Римската езическа империя с нейните императори-богове, с нейните сенатори, консули и железни legionи? — Ето едно малко описание на хората, нравите и обстановката в Римската империя през времето на Христа и апостолския век: „Те, пише апостол Павел до римляните за тогавашните хора, замениха истината Божия с лъжа; и се поклониха и служиха на творението повече отколкото на Твореца. Който е благословен во веки. Амин“ (Римл. 1:25). Те бяха „изпълнени с всяка неправда, блудство, лукавство, користолобие и злоба, пълни със завист, убийство, разпри, измама, злонравие; бидейки клюкари, клеветници, богомразци, ругатели, горделивци, самохвалци, изобретатели на зло, непослушни към родители, безразсъдни, вероломни, недружелюбни, непримирими, немилостиви“ (Римл. 1:29—31).

Ето между какви човеци, с какви нрави и пороци, в каква обстановка Христос изпратил апостолите да благовестят Евангелието на Царството Божие, като ги предупреди: ето Аз ви пращам като овце посред вълци; и тъй, бъдете мъдри като змии и незлобливи като гълъби (Мат. 10:16).

И въпреки тая обстановка в империята и в целия тогавашен свят евангелският апостолат на Христовите апостоли, на апостолските мъже, на мъченици и светители, на изповедници и преподобни, на деца и юноши, старци и девизи, царе и пълководци, на философи, ригори и поети, — апостолатът на хиляди и милиони обикновени християни, глални и жални за правда и любов, за братство, мир и свобода, за царството на светлината и блаженството, победи и преобразува, християнизирва тогавашния езически свят, т. е. евангелският апостолат създаде новия човек, християнската култура и цивилизация, върху които почиват днешната култура и цивилизация.

Боговъдъхновеният апостол на народите описа и бъдащите трудности и пречки, които апостолската проповед ще срещне в бъдещето християнско общество. Предупреждението, което той прави на своя ученик Тимотея, важи и за нас — съвременните духовни пастири на Църквата. Той пише: „И така, знай, че в последните дни ще настанат усилни времена. Защото човеците ще бъдат самолюбиви, сребролюбиви, самохвалци, горделиви, хулници, към родители непокорни, неблагодар-

ни, нечестиви, недружелюбни, непримирими, клеветници, невъздържани, неукротими, недобролюбиви, предатели, безочливи, надуты, повече сластолюбиви, нежели боголюбиви, които наглед имат благочестие, но от силата му са се отрekli; и от такива се отвръщай!“ (2 Тим. 3:1—5).

Тая картина ние я виждаме и между днешните християни, в днешната обстановка. Но както оная отвратителна картина на хора, нрави, пороци и обстановка, през времето на Христа и апостолите в апостолския век в Римската империя, не можа да спре евангелския апостолат, така многоликите препятствия в християнското общество, с появилите се ереси, разколи и отрицания не е могло да възпре Църквата да върши чрез своите пастири и учители евангелския апостолат. Ние, пастирите на Църквата, сме длъжни да проповядваме Словото, да настояваме на време и не на време, да избличаваме, да запретяваме, да увещаваме с голямо дълготърпение и поука, защото, казва апостолът: „ще дойде време, когато човеците не ще търпят здравото учение, но, водени от своите похоти, ще си насъберат учители да им гъделичкат слуха. Те ще отвърнат слуха си от истината и към басни ще се обърнат. Но ти във всичко бодърствуй. Скърби претърпи, деда на благовестник извърши, службата си добре изпълни“ (2 Тим. 4:2—5).

Ясно е, че ние — пастирите на Църквата Христова — сме длъжни при всяко време и обстановка да благовестуваме евангелските истини за спасение на душите. „И горко нам, ако не благовестуваме“ (1 Кор. 9:16).

А какъв апостолат Църквата, т. е. обществото на православните християни, очаква от нас?

Тя очаква от нас: да усилим в нас вярата си в Бога, да всадим тая вяра и в нашите ближни около нас, да се запали вярата от вяра; кандилце се палва от малък пламък — тъй и около нас да пламнат сърцата и душите на човеците, които жадуват за спасение. Живото слово е преди всичко, с което се начева евангелският апостолат, а после и религиозното четиво. Сам Пастиреначалникът Христос посочи в какво трябва да се прояви нашият апостолат към човека — брат на земята — в християнското общество, в Христовата Църква: „Тогава Царят ще каже на ония, които са от дясната Му страна: дойдете вие, благословените на Отца Ми, наследете Царството, пригответо вам от създание мира; защото гладен бях, и Ми дадохте да ям; жеден бях и Ме напоихте; странник бях, и Ме прибрахте; гол бях, и Ме облякохте; болен бях, и Ме посетихте; в тъмница бях, и Ме сподобихте“ (Мат. 25:34—36).

Ние, съвременните църковни пастири и духовни водачи, изпълняваме ли тия повеления. Господни към нашите ближни? А те са мнозина в енорите, в духовните околии, в епархиите и чакат, в името Христово, ние да изпълним най-първите изисквания на евангелския апостолат. Съвременният апостол Христос ще учи християните на евангелските истини, ще свещенодействува и освещава верните с благодатта на св. църковни таинства, ще управлява повереното му християнско общество. Към задълженията на неговия апостолат трябва да прибавим и следната пастирска дейност в енорията, в духовната околия, в епархията: разпространение на духовна книжнина; ръко-

водство на православни християнски братства; образуване на църковни хорове, поклонения до свети обители; извършване в храма на всенощни бдения, молитви и служби при организирано посещение на богомолци; изповядване и причастяване на болни; благочестно християнско погребение на починали в Господа членове на църквата; пастирски духовни и материални грижи за болни, стари, изоставени, сиромаси, безработни и други; пастирска защита на правата и привилегиите, които законите в държавата дават на Църквата и на нейните подделения и на вярващите православни християни, членове на Църквата и пр. и пр. Многогранна и многолика е пастирската дейност, евангелският апостолат на днешния служител на Христа и Църквата. Голям дял в неговата пастирска мисия трябва да заема днес особено проповедта и благоговещването му за мира, както и апостолът ни препоръчва: „Обувайте нозете си в готовност да благовестите мира“ (Ефес. 6:15).

Завършвайки моята беседа, аз ви отправям към вълнонените слова на великия апостол Павла: „Прочее, братя мои, усиливайте се в Господа и в мощта на силата Му; облечете се във всеоръжието Божие, за да можете устоя против дяволските козни, защото нашата борба не е против кръв и плът, а против началствата, против властите, про-

тив светоуправниците на тъмнината от тоя век, против поднебесните духове на злобата. Заради това приемете Божие то всеоръжие, за да можете се възпротиви в лош ден и като надвиете всичко, да устоите. И тъй, стойте, като си препашите кръста с истина и се облечете в бронята на правдата, и обувайте нозете си в готовност да благовестите мира; а над всичко вземете щита на вярата, с който ще можете угаси всички нажежени стрели на лукавия; вземете и шлема на спасението и духовния меч, който е Божие Слово“ (Ефес. 6:10—17).

И така, изпълнението на нашия евангелски апостолат в днешно време изисква от нас — църковните пастири и учители — като положим всяко старание, да привнесем към вярата си добродетел, към добродетелта знание, към знанието въздържание, към въздържанието търпение, към търпението благочестие, към благочестието братолюбие, към братолюбието любов (2 Петр 1:5—7).

Прочее, в усърдието към изпълнение на тоя евангелски апостолат, „не бивайте лениви; духом бъдете пламенни; Господу служете; бъдете радостни в надеждата; в скръбта бъдете търпеливи; в молитвата — постоянни“ (Римл. 12:11—12). Амин.

† Великотърновски СОФРОНИИ

Защо не сме римокатолици

(ПАРИЖ, НОЕМВРИ 1936)

Нашата Църква иска да остане вярна на целия християнски опит през вековете, без да се губи в хрумвания, които могат да примамват само любонитните и тревожни души; тя не иска да възприеме такова становище, което да умалява същинските духовни изисквания на Евангелието; тя не е Църква на лесното и на най-малкото усилие.

Но — ще кажат някои — защо да оставаме във от онова, което изглежда най-пълният израз на християнското предание на Запад? Защо да стоим на страна от този прекрасен център на единство и ред, който представлява Римокатоличката църква? — Защо да не бъдем римокатолици?

Бихме искали да третираме този въпрос с цялата деликатност и любов, която той изисква; касае се тук не за полемика и критика, а за въпрос на съвест. Преди всичко бихме искали да изразим цялата почит и любов, които дължим на Великата латинска западна църква. Тя бе нашата майка, която ни роди за християнския живот; тя е, която озари с божествена светлина нашите сърца и която продължава духовно да храни и подпома-

га във възхода им към Бога толкова много души. Тя е, която е запазила един твърде широк и нюансиран духовен опит. И не ще бъдем тъй тесногърди, че да я упрекваме за това ѝ богатство. Тя също тъй, въпреки всичко, заявяваше неуморно за необходимостта от християнско единство, и при все че нейната заява за единство е проникната с дух на властничество, тя все пак представлява напомняне за един идеал, който би трябвало да бъде близък на всяка християнска душа.

Всичко това ние го знаем, признаваме го и от цялата си душа съжаляваме за недоразуменията, за които често свидетелствуват нападките, насочвани срещу Римската църква. Онези, които ги отправят, виждат само повърхностните недостатъци, злоупотребите, от които не е свободна никоя човешка постъпка. Но ние високо заявяваме, че ако имаше тук само недостатъци и злоупотребите, това не би било за нас достатъчна и законна причина да изоставим Рим. „Нима една дреха може да промени майчиното лоно?“ — казва светецът от един роман на Фогадаро. Грешките и дори престъпленията не са достатъчна причина, за да напуснем католицизма. Напротив, те са мотив да се стараем с повече любов, жертвен дух и солидарност да подкрепяме доброто, за да възтържествува то над злото.

И тъй нито Инквизицията, нито Борджните, нито подмолните домогвания на незвизитите, нито Вартоломеевата нощ, нито осъждането на Галилей, нито политическите интриги, нито авторитарните действия. — нищо подобно не би могло да ни отстрани от Римската църква. Всички добродетелни възмущения, дори и справедливи, не биха били в състояние да ни отделият от нея. Ние би трябвало да оплакваме злоупотребите, да ги заклеймяваме, да проповядваме духовно обновяване в Римокатоличката църква, но не и да я напуснем поради това!

Въпросът е обаче много по-дълбок; той засяга извора на повечето от тези отклонения и заблуди, които следователно са вече нещо повече, отколкото прояви на човешки слабости, и се оказват естествени последици на един погрешен принцип.

¹ Авторът на това изложение, архимандрит Иринеи Винарт, бивш римокатолически свещеник в Париж, е родоначалник и пръв идеолог и организатор на Френската православна църква. Заедно с група католически свещеници и миряни, той приема православието в Париж през 1936 година, като акт на едно пълно и свободно убеждение, че истинската Христова църква, която е запазила апостолското предание и вероучителната истина неповредени, това е Източната православна църква. Пръв израз на това убеждение е именно настоящето кратко изложение. Ние го предаваме на български по случай пребиваването през това лято като гост на Българската православна църква на един от по-новите духовници на увеличаващата се от ден на ден числено и растяща в благодат Френска православна църква, о. перомонах Пиер Л'Юийе. — Архим. М.

Римокатоличката църква дълбоко е изопачила самия смисъл на Христовата църква. От еднодушен в любовен живот, тя се е превърнала в общество, съставено от отделни същества и касти, дотолкова разделени, че в края на краищата понятието „църква“ взело да означава само една от тези касти. Според католицизма, да се покоряваш на Църквата, не значело вече да се съобразява индивидуалната воля с целостта на мистичното Тяло Христово, но да се подчинява съвестта на заповедите на началници, властващи над едно пасивно стадо.

Да влезем в някои подробности и да видим как се е дошло до това съществено отклонение от истината.

Преди всичко, какво е било състоянието на малкото християнско стадо, което след Възнесението на Господа започнало да проповядва Евангелието, отначало в Иерусалим всред иудеите, а после и из целия свят? — Книгата „Деяния на светите апостоли“ ни разкрива тази група християни, обединени в молитвата и в благотворителността (Деян. 4:42,45). Разбира се, измежду тях имало някои, които в известен смисъл стоели над другите: това били преди всичко свидетелите на възкръсналия Христос, с Когото те били живели заедно, учението на Когото трябвало да проповядват (Деян. 1:8); апостолският лик (колектив), действайки от името на цялото, като негов авангард, никога и никъде не нарушава принципа на колективността. Това ясно се проявява при учредяването на дяконската степен: апостолите свикват учениците и им предлагат да си изберат хора сигурни за тази служба, и след това как те, всички те, възлагат ръце върху избраните (Деян. 6:2—6). Тук, при това първо ръкополагане, ние съвсем не виждаме да се очертава онова предимство, което, според католичката теория, било уж дадено на св. ап. Петър.

Нещо повече: апостолите от Иерусалим изпращат Петра и Иоана, за да възложат те ръце над новопокръстените самаряни (Деян. 8:14—17). Тук ние имаме тъкмо обратното на онова, що става сега в Римокатоличката църква, където Папата, който смята себе си за приемник на Петра, изпраща другите, но сам той не бива изпращан от никого.

От глава 11 на „Деяния“ се вижда, че една група вярващи отправя укори на Петра, и Петър се оправдава пред апостолите и братята, които се успокоили от дадените обяснения. Действително тук имаме впечатление за един еднодушен живот, благоприятно свободно ръководен от Св. Дух, а не за една власт, която се налага.

И този еднодушен живот се изразява с още повече сила и яснота в голямото общо решение, взето от Църквата при тъй наречения Апостолски събор в Иерусалим. Въпросът е бил: дали обръщаниците се към Христа езичници трябвало да се подчиняват на иудейския закон на обрязването, за да станат християни, или не? Спорът се разгрошил особено в Антиохия, където били светите апостоли Павел и Варнава. Някои иудеохристияни там смущавали християнската община, като казвали, на новобрънатите, че те не ще могат да се спасят без Моисеевия закон. Вярващите от Антиохия, след оживен спор, решили да изпратят делегация в Иерусалим, за да се разиска по този въпрос. Тази делегация, възглавена от Павла и Варнава, била приета „от Църквата, от апостолите и презвитерите“ (Деян. 15:4) и изложила затруднението. Някои измежду братята в Иерусалим, предишни покръстени фарисеи, поддържали, че е необходимо да се спазва Моисеевият закон. През време на спора Петър станал и изразил своето мнение; Варнава и Павел го последвали, а Иаков приключил разискванията. Плод на това било едно колективно писмо, което прекрасно изразява що е представлявал вътрешният живот на Църквата през онова време: „От апостолите, презвитерите и братята поздрав до братята от езичниците в Антиохия, Сирия и Киликия... Ние, като се събрахме, еднодушно намерихме за добре да изберем мъже и ги пратим при вас заедно с нашите обични Варнава и Павел... Защото угодно бе на Светия Дух и нам да ви не възлагаме вече никакво бреме, освен тия нужни неща“... (15:23, 25, 28). В тия изрази ние откриваме проявата на живото Тяло, одушевено от вътрешния принцип на единство — Светия Дух; но тук не се открива ни следа от предимство на някого от апостолите, чийто непогрешим авторитет да би решил без обсъждане всички въпроси.

Такова е било състоянието на Църквата отначало. Впрочем, ние допускаме, че в течение на вековете е могло да се извърши някаква еволюция, която да при-

годи живота на Църквата според нуждите на нейния развой и разпространение. Обаче, едно нещо е еволюция, която зачита вътрешния закон на битието; а съвсем друго нещо е революция, която събаря този закон и установява върху развалините му един нов закон — закона за абсолютната власт на един човек в Църквата. — Как е могла да се извърши подобна революция?

Разбира се, тук ние нямаме възможност да изследваме нещата в подробности, тъй като за това би трябвало да преминем цялата църковна история. Достатъчно ще бъде да характеризираме тази бавна и понякога несъзнателна узурпация, която превърнала представителната власт на папата, породена от исторически, по-къснишши, а не първични обстоятелства, в някакво си мнимо божествено право. Няколко факти ще бъдат достатъчни, за да се докаже това.

Към края на III век се извършило едно групиране на цървите около трите главни престола: Рим, Александрия и Антиохия, които в известен смисъл представлявали цялата Църква. Така ние виждаме, че Първият вселенски събор в 325 година чрез своя 6 канон установява главенството на епископите на тези градове над съответните области (тогава те още не се наричали патриарси). Впрочем, този канон само установява едно създадено вече положение — той говори за „древните обичаи“, и тъй като тези обичаи признават на Римския епископ правото на предстоятел (примат) всред епископите в Италия, то признава се същото право и на Александрийския епископ над Египет и на Антиохийския — над Изтока.

Но императорът напуснал Рим и се преселил в Цариград, който станал нова столица. Затова Вторият вселенски събор в 381 заявил в своя 3-ти канон: „Цариградският епископ да има предимство по чест след Римския епископ, понеже Цариград е новият Рим“. И Четвъртият вселенски събор в 451 година, с 28 си канон, провъзгласил предимствата на Цариградската църква (Новият Рим) с изрази, които сочат мнението на отците относно произхода на властта на двете велики църкви, а именно: че тази им власт е от чисто църковен характер и произлиза не от божествено установление, а от исторически обстоятелства.

Един текст от св. Иринея, епископ Лионски († 202), потвърждава от една страна историческия факт, който е и основата на предимството на Римския престол, и сочи, от друга, в що би трябвало да се състои едно истинско първенство в Църквата: „Всички църкви, т. е. вярващите от целия свят, по необходимост се срещат в Римската църква, поради нейното издигнато положение. В нея апостолското предание се запазва чрез сношенията на вярващите от целия свят“. В този текст ние имаме изречение на този еднодушен живот на Вселенската църква, от който Рим, при централното си положение в империята, получавал постоянен отзвук и по такъв начин отразявал вярата на другите християнски общини. Вместо да запази тази си провиденциална мисия да възвестява за вътрешния живот на Църквата и така „да утвърждава своите братя“, Римският епископ превърнал това първенство по чест, дължащо се на положението му на епископ на столицата на империята, в едно мнимо първенство по божествено право, като при това с целело папата да бъде провъзгласен за наместник на Христа.

И Римската църква допълнила тази узурпация, като провъзгласила личната непогрешимост на Римския епископ, за която древните събори дори и не подозирали, щом като един папа (Хонорий) е бил осъден като еретик от Шестия вселенски събор, който присъда била потвърдена и от Седмия вселенски. Трябва да отбележим, че еволюирането на дадения въпрос още не е завършено. Така Ватиканският събор (1870), който провъзгласил папската непогрешимост — непогрешимост сама по себе си, а не със съгласието на Църквата — ограничавал донякъде тази непогрешимост само за тържествените папски постановления, изявени „екс катедра“. Обаче тези ограничения на ватиканските постановления са вече задънати, тъй че, например, спрямо обикновените папски енциклики се изисква от вярващите такова пълно съгласие на ума и сърцето им, каквато се изисква за Никейския символ на вярата. И нанстина, според израза на един католички публицист, щом Папата върши нещо, значи той има право да го върши; и всичко това, що той прави, определя границите на онова, което той

може да прави. С други думи, за него всичко е позволено и над неговите действия няма никакъв контрол!

Именно от това дълбоко обезобразяване на вътрешния живот на Църквата са се породили всевъзможни злоупотребления, които силно поразяват. Обаче тези злоупотребления са само последици от състоянието на заблуда — заблудата на господство и на лична власт — от която е проникната Римската църква. С величнето на своето минало, с богатството на вековния си опит, тя би трябвало да бъде старшата сестра, първата между равните, „председателстващата в любовта“, според прекрасния древен израз (Св. Игнатий Богоносец, Писание до римляните, гл. I). Уви обаче, римската гордост направи от нея мнима господарка на всички църкви!

Ние бегло засегнахме един въпрос, който би изисквал много повече страници, за да бъде изчерпателно разгледан. Все пак постарахме се колкото е възможно най-обективно да отговорим на поставения въпрос. И тъй, ако ние не сме римокатолици, то е тъкмо понеже сме истински католици, под което разбираме едно всемирно общение, един единодушен живот — онова, кое-

то православнието нарича „съборност“: едно съгласие, една хармония, която не е наложена отвън, но се осъществява отвътре чрез Дух Свети; която бива възвестявана не от човек — колкото и високо да е неговото достоинство — но от Църквата; която не признава друга поучаваща Църква, освен самата тя в своята цялост, и чиято истинност е гарантирана от целия християнски народ, както се изразяват източните патриарси в посланието си до папа Лиц IX.

Нека добием дълбоко съзнание за нашето място в Тилото на Христовата църква, тъй щото целият наш живот да бъде преобразен от това. Всеки християнин, кръстен и белязан с печата на Св. Дух в миропомазанието, участва в Църквата не само като неин чад, но и като такъв, който е натоварен от нея с едно същинско служение. Нека съдействуваме на този живот в култа — чрез жертвеността на всички вярващи, в религиозната мисъл — чрез живата вяра, а в дейността — чрез любовта!

Архимандрит ИРИНЕИ (ВИНАРТ)

Пробуждане и активизиране на религиозната предразположеност на човешката душа

Не би имало никаква религия и не би бил възможен никакъв религиозен живот, ако човешката душа по природа не би била предразположена и насочена да търси Бога и да чувствава в себе си някаква мъчителна неудовлетвореност и голяма подтиснатост, докато не го намери и не влезе в духовно общение с Него. Значи основите на вярата са дълбоко вложени в човешката душа — в самата ѝ същност като сътворена по Божи образ, в бездънните дълбочини на богоподобната ѝ природа.

Поради своето богоподобие всеки човек в някаква форма и степен е религиозен, т. е. предразположен е да търси Бога и да го намира. Тази предразположеност към религиозност е толкова съществена за човешката душа, че човек с право е определен от знаменития френски антрополог Катрфаж като религиозно същество. Въз основа на това най-видни психолози и философи на религията говорят, че абсолютен и докрай последователен атеизъм не съществува в живота на никой човек. По някакъв странен на пръв поглед начин самият атеизъм твърде често взема религиозен характер, като култивира у последователите си вместо култ към Всевишния, към Бога на небето и земята, към някой идол: въздига в култ една или друга човешка личност, един или друг човешки колектив. На мястото на царството Божие и на небесния рай тук е поставен някакъв бъдещ идеален строй и земен рай. По такъв начин Ф. М. Достоевски говорил за дълбоката религиозност дори на най-свършения атеизъм. Същата идея развива и обосновава видният съвременен германски философ Едуард Шпрангер.

Основното ядро на човешката душа като тварно битие е предразположено да търси абсолютното и да се прекланя пред него. Вследствие на това на човека е отсъдено необходимо да бъде религиозен в някаква форма и степен. „Човек — казва известният немски физик Георг Лихтенберг — също така не може да не вярва в Бога, както не може да не ходи на два крака“. Колкото и човек да е реалистично умонастроен и да се отнася критично и скептично, дори отрицателно, към всяка религия, той не може да не признае потребността, дори — бихме казали — необходимостта, от някаква вяра в Бога. „Необходимо е — заявява видният съвременен индийски писател и държавник Джавахарлал Неру в световно известната си книга „Откриването на Индия“ — да запазим някаква вяра в ония елементи на духа, които се намират извън границите на нашия физически свят, известна вяра в моралните, духовни и идеалистични схващания, иначе няма да имаме спасителната котва, няма да имаме цели в живота. Вярваме ли в Бога или не, невъзможно е да не вярваме в нещо, все едно дали ще го наречем съзиждаща животворна сила или жизнена енер-

гия, присъща на материята, която ѝ дава способността към самодвижение, промени и развитие, или с някакво друго име — нещо, което е толкова реално, макар и неуловимо, колкото е реален самият живот в сравнение със смъртта. Съзнаваме ли ние това или не, повечето от нас прекланят колена, принасяйки жертва пред невидимия олтар на някакъв неизвестен бог — някакъв идеал личен, национален или интернационален, някаква далечна цел, която ни влече към себе си, макар разумът да намира там малко съществено; някаво неопределено схващане за свършен човек и по-добър свят. Може би ще се окаже невъзможно да се достигне свършенството, но един дявол вътре в нас, някаква жизнена сила, ни тласка напред и ние вървим по тоя път от поколение в поколение“.

Поради всеобщността на религиозната предразположеност и насоченост на човешката душа и поради прекланянето на всеки човек пред нещо, признавано от него за Бисше и за Идеал на съществуването му, в борбата против религията в същност не се установява борба против религията въобще, против признаването на нещо за Бисше и Божествено, а само борба против някоя форма на религията и против някоя представа за Бога. В този смисъл безбожието, ако не въобще, то поне в някои свои форми, наистина може да бъде разглеждано като плод на своеобразна религиозна ревност. В него обикновено се отрича традиционния Бог или Бога на мнозинството, който в съзнанието на безбожника не притежава качествата на Абсолютното, на Бисшето. В това отрицание обаче безспорно са налични копнеж и предчувствие за нещо по-висше и по-божествено. Вследствие на това почти всяко искрено и задълбочено ограничаване на Бога заедно с това е неспокойно и жадно търсене на Бога, което е същинско религиозно явление и не е никакво просто и повърхностно безбожие. Ето защо може да се приеме като доказано психологически и философски положението, че под формата на борба против една или друга исторически утвърдена религия най-често се крие някаква друга религиозност, която не рядко може да бъде и по-чиста и по-възвишена от битовото благочестие и която само иска да отхвърли от себе си името религия като компрометирано в нейните очи. Безспорно е, че човек може да се обявява за безрелигиозен по най-различни подбуди и да проявява своето безбожие в най-различна форма и степен; все пак почти във всяка безрелигиозност могат да се намерят скрити, несъзнателни, неразбрани или съзнателно прикривани религиозни елементи и моменти. Най-типични и заслужаващи внимание са случаите, когато човек се представя за безрелигиозен по подчертани религиозни мотиви. Тук подхожда да бъдат приведени поетично изразените думи на Фридрих Шилер:

„Коя религия изповядвам? Нито една от всички, които ти ми назоваваш. — И защо никоя? Заради религията“.

Позитивистичното движение на новото време с негово отхвърляне на трансцендентната религия, т. е. на религията, която представя Бога като трансцендентно същество, създаде нова религия, която е иманентно и социологично обоснована — религията на човечеството: в нея на най-високия пиедестал, на мястото на Бога, е поставено човечеството. Така завърши позитивизмът на Огюст Конт. Същото се забелязва и у Жан Мари Гюйо в съчинението му „Безрелигиозността на бъдещето“. Дори у Фридрих Ницше могат да се установят следите на подобно явление: неговата безрелигиозност се проявява с подчертаната тенденция да бъде само по-висша религия — религия на волята към мощ и на гордото човечество. Тази религия си има и свой морал, който под формата на аморализма проповядва нов скрижал от нравствени ценности и иска да насажда по-висши добродетели.

Религиозната предразположеност и насоченост е вложена в недиференцираните дълбини на човешката душа, където тя най-много се проявява като цялост и реагира на външните въздействия предимно чрез непосредните реакции на чувството. Това дава основание да се говори за религиозното чувство като за психичен извор на цялостно религиозен живот на човека. И наистина, религиозният огън в човешката душа се възпламенява от религиозното чувство и без него човешката душа е обречена да гъне в духовен ирак и да се сковават от духовен лед. Чрез религиозното чувство човек долавя непосредно идващите към него божествени въздействия и им се откликва в най-различните религиозни актове.

Поради това първично и основно значение на религиозното чувство в религиозния живот, то трябва умело да бъде пробуждано и правилно и системно усилвано и възпитавано. Това може да става, като човешката душа

бъде разтваряна за божествените въздействия, които като никакви духовни лъчи отвсяде долитат към нея. Бог не е далеч от никой човек, „защото — според думите на св. апостол Павел — ние чрез Него живеем, и се движим, и съществуваме“ (Деян. 17:28), и всеки, който Го търси и разтваря душата си за излъчващите се от Него духовни въздействия, по някакъв начин ще почувствува Неговото присъствие и ще Му се поклони. За да възприемем излъчващите се от Бога духовни въздействия, да почувствуваме Божнето присъствие и от личен опит да повярваме в Бога, ние преди всичко друго трябва да пожелаем да разтворим очите на душата си за него. Не съществува Бог само за този, който не желае да Го търси и който се противи да възприеме и правилно да изтълкува долитащите до него божествени въздействия.

Накъдето и да насочим очите на сърцето си, навсякъде можем да открием следите на Бога, да доловим сиянието на Божията слава и да почувствуваме присъствието и величието на Бога. Който търси Бога и желае да Го види с очите на сърцето си, той непременно ще Го намери, дори в някаква степен вече Го е намерил.

И наистина, щом разтворим душата си за Бога, Той веднага ни се откликва и отвсякъде обзема нашия дух. Ярък израз на това е дал псалмопевецът Давид, като казва на Бога: „Къде да отида от Твоя дух, и от Твоето лице къде да побягна? Възляза ли на небето — Ти си там; слеза ли в бездното — и Там си Ти. Взема ли крилето на зората и се преселя на край море — и там Твоята ръка ще ме поведе, и Твоята десница ще ме удържи“ (Пс. 138:7—10).

Бог дава много подтици за пробуждане и активизиране на религиозната предразположеност и насоченост на човешката душа. Да ги търсим и да им се откликваме, за да намерим Бога и да водим божествен живот!

Д-р Ив. Г. ПАНЧОВСКИ

Бракът и разводът в Англия

Съвременната цивилизация страда от едно основно зло, което взема все по-застрашителни размери — разслабването на семейните връзки, прекомерното увеличаване на разводите. Във всички почти страни обществено-моралната и правителствата, загрижени от опустошението на това социално зло, търсят пътища и средства за отстранението му.

Напоследък, според съобщение на „Ла Ви протестанте“, № 33, 14 септември 1956, в Англия е обнародван докладът на Кралската комисия по въпроса за брака и развода — задълбочено изследване и проучване въз основа на сериозни и продължителни изследвания — по който и религиозният, и светският печат правят чести изказвания.

Злото е на лице. В това направление не може да се спори. Но какво да се направи за отстранението му? По този въпрос се водят споровете.

По време на първата световна война броят на разводите в Англия е възлизал само на 1500 годишно. През време на втората световна война този брой е възлязъл на 20,000 годишно.

Според доклада английската жена не приема повече положението на подчиненост към мъжа в семейството. Тя иска, щото бракът да бъде съюз при равни начала за нея и за мъжа. Комисията намира за основателни тези искания.

Комисията от друга страна не одобрява някои течения на съвременната психология, които водят твърде далеч относно свободата на нравите, и защитава сегашните начала в английското законодателство за брака, съгласно които разводът се явява като санкция спрямо съпруга, признат за виновен поради неправомерните си действия (прелюбодеяние, жестоко отнасяне, напускане на семейното огнище).

Твърде много се е спорило по въпроса за прекратяването на брачен съюз, който фактически не съществува повече. Десет от деветнадесетте члена на анкетната комисия са се произнесли против прекратяването на брака в този случай, девет — в полза на разтрогването. Последните смятат, че в този случай разводът не трябва да има наказателен характер, както при другите случаи. Четирима членове са отишли още по-далече. Те са се обявили за прекратяването на такива бракове, даже когато съгласието на съпруга не е налице. Мнозинството от комисията обаче е намерило, че такава становище за фактически несъществуващия брак би отворило, с оглед на често пъти субективния му характер, вратите на злоупотреба пред съдебните места.

Единодушното на комисията е било пълно, когато е бил сложен въпросът за създаване на институт за подобра подготовка на младите с оглед на брака. Предвижда се създаването на предбрачни консултации. Юношите трябва да бъдат разумно възпитавани, за да могат да си дадат сметка за едно нормално семейно огнище, където щастието на едни, зависи от щастието на другите.

Сериозността, с която комисията защитава стабилността на брака, е направила силно впечатление сред английската общественост. Ако началата, изложени от мнозинството на комисията, бъдат възприети от компетентните инстанции, не би могло да се очаква улесняване на разводите в Англия.

Църквите намират, че възпитателната работа на младите с оглед на брака, принадлежи в широки размери преди всичко на тях, приемайки, че само озареното от вярата семейство може да бъде здраво, сговорно и дълготрайно.

Л. ЧОЛАКОВ

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

Бъдете милосърдни

СЛОВО ЗА 2-РА НЕДЕЛЯ СЛЕД КРЪСТОВДЕН

„Бъдете милосърдни, както и вашият Отец е милосърден“ (Лук. 6:36).

Всичко в нашата света вяра е красиво и прелестно. В нея се крие тайната на нашия, човешкия живот. Няма нищо на света по-възвишено и по-могъщо от нея. Необикновеното величие на вярата ни се състои в това, че никога не остава затворена в нашата душа само като мисъл или само като някакво отвлечено чувство, а винаги се превръща в порив, става наша природа, наша мечта, наш живот.

Колко величави са делата на любовта, когато тя се ражда от вярата в Бога на любовта! Това са делата на великото милосърдие, което никога не знае умора, не знае отпих, не знае почивка.

Милосърдие! Няма нищо друго на света, от което човешкият род да се нуждае толкова много, колкото много се нуждае от милосърдие! Какво ли няма земята по своите предели? Могат ли нейните блага да се изчислят? — С какви бързи крачки се развива и богатее човешката култура! Как бързо се мени лицето на земята! Пустини се превръщат в цветущи градини. Земята богатее и хубавее. Много човешки нужди се утоляват. Слънцето свети все по-надълбоко и по-нашироко. Но все пак има една нужда, която остава по много земни кътове, в много човешки души неутолена. Това е нуждата от милосърдие!

Милосърдие! То не се ражда като плод из земята. То не се създава по пътя на едно или друго научно откритие. То не е и не може да бъде продукт на една или друга машина. То е нещо много повече от всичко онова, което чистата материя може да даде. То е чист, благодатен плод на човешкия дух, който се е издигнал високо над материалните интереси и набеги, свързал се е с Божествения Дух на вечността, из Когото е и произлязъл, и е заживял с Неговата безсмъртна повеля: „Бъдете милосърдни!“

Милосърдието е акт от свърхчовешко, божествено същество. То става човешко дело, когато човешкият дух се издига над материята и почва да я превръща в средство за живот не на отделни човешки същества, а на всички човеци по лицето на земята. Ние можем да познаем, доколко един човек се е издигнал над себе си и е станал човек в оня висок смисъл, в който го е изобразявал Спасителят на света, от това — как той се отнася към заповедта за милосърдието.

Милосърдието предполага от една страна справедливост, а от друга — смирение. Там, където има чувство за справедливост, има милосърдие. Там, където е на лице смиреното съзнание, че човекът не е сам в света; че над него има един всемогъщ и всеблаг Бог-Баща и до него — множество Божии чада, всяко от които има и болки и нужди, там е на лице милосърдието. Няма ли справедливост, няма ли смирение, което в нашата света вяра се възвишава в степен на смиrenomъдрие, няма милосърдие. А щом няма милосърдие, струват ли нещо постиженията на наука и техника и всички изобило богатства, които се раждат от земята?

Законът на справедливостта, който изисква милосърдие, е много прост и ясен. Господ Исус Христос го е формулирал в златното правило на човешината, както го чуваме от началните думи на днешното свето Евангелие! „Както искате да постъпват с вас хората, тъй и вие постъпвайте с тях“ (Лук. 6:31). Искате ли вий хората да показват към вас милосърдие, когато наистина се нуждате от милосърдие? — Бъдете милосърдни. — Искате ли вие да нямате в живота си врагове? — Не се обявявайте за врагове никому. — Искате ли вие вра-

говете ви да ви обикнат и да престанат да бъдат вече ваши врагове? — Обикнете ги и вие! Престанете и вие да бъдете за тях врагове.

Гледайте до каква голяма висота Господ Исус Христос издига принципа на справедливостта, осветен от безпределната любов и излял се в безкрайно милосърдие! „И ако обичате ония, които вас обичат, — казва Той на учениците — каква вам награда? Защото и грешниците обичат ония, които тях обичат. И ако правите добро на ония, които и вам правят добро, каква вам награда? Защото и грешниците правят същото. И ако давате заем на ония, от които се надявате да го получите назад, каква вам награда? Защото и грешниците дават заем на грешници, за да получат същото. Но вие обичайте враговете си, и правете добро, и на заем давайете, без да очаквате нещо; и ще ви бъде наградата голяма, и ще бъдете синове на Всевишния; защото Той е благ и към неблагоприятите, и към злите. И тъй, бъдете милосърдни, както и вашият Отец е милосърден!“ (Лук. 6:32—36).

Грешниците, иска да каже Спасителят, умеят да отвържат на любовта с любов. Те дават, за да получат. И получават, за да дадат. Но какво в същност особено те правят? Новият свят, който има да се изгражда върху закона на милосърдието, е свят, в който любовта е „дълготърпелива, пълна с благост, не завижда, не се превъзнася, не се гордее, не безчинствува, не дири своето, не се сърди, зло не мисли, на неправда се не радва, а се радва на истината, всичко извинява, на всичко вярва, на всичко се надява, всичко претърпява и никога не отпада“ (1 Кор. 13:4—8).

Когато справедливостта от една страна и смиренното от друга, усещани от безкрайната любов, родена из вярата в Бога на любовта, се срещнат, в пътя на живота се явява това, което Евангелието на Господа нарича милосърдие.

Две са посоките, по които евангелското милосърдие се проявява в света: опрощаване на дълга и саможертва.

Първата насока Спасителят представя картинно в притчата Си за оня цар, който решил да си разчисти сметките със слугите си. Довели при него един, който му дължал десет хиляди таланта — огромна сума. Трябвало целият той с цялото си семейство да бъде продаден, за да се изплати дългът. Но той се примолил да бъде почакал. Царят се смилал и му простил целия дълг. Слугата обаче, като излязъл навън и срещнал един свой приятел, който му дължал малката сума от сто динария, хванал го с всичките си сили, почнал да го дави и да иска от него да му плати дълга. Длъжникът паднал на колене, молил го със съзри на очи да го почака, но той се не склонил, а го хвърлил в тъмница. Като се научил за това, царят го извикал при себе си и му казал строго: „Рабе лукав, аз ти простих целия оня дълг, защото ми се примолли; не трябваше ли и ти да се смиллиш над другаря си, както и аз се смилех над тебе?“ За отплата лукавият раб бил даден на мъчителни, докато изплати целия си дълг (Мат. 18:23—25).

В тая притча цар е Самият Бог, Който милостиво прощава всеки дълг, но иска и всички Негови чада взаимно да си прощават всеки сторен дълг. В противен случай рано или късно се привежда в сила законът на висшата справедливост: „С каквато мярка мерите, с такава ще ви се отмери!“ (Мат. 7:2). Ако сте милосърдни, ще видите милосърдие, когато нещастното хлонне на вратата ви. Ако не сте милосърдни, в часа на вашата тъга, няма да се намери кой да ви помогне, не ще чуе и небето.

Втората насока, както и първата, ние виждаме представена широко от Спасителя, жизненият път на Кого-то бе път на милосърдие, на саможертвено милосърдие към целия страдащ човешки род. По Неговия път са вървели и вървят всички Негови верни последователи, скромни във вида си и велики в делата си. Ние трябва да имаме очи, за да ги видим. Нима никога не сте имали възможност да видите такава една картина: Бедна вдовица плаче безпомощна над болното си дете. Средствата ѝ са изчерпани. Всичко, което тя е спестила от работата си по чуждите домове, е вече изхарчено за лекарства. Тя стои пред богатия си сродник. Кърши ръце. Продива сълзи, моли за помощ. Но душата на този човек е затворена. Бедняк един — самотник — чува тоя вопъл. Одринавел, той е криел в себе си някаква незначителна сума, която пазел, за да си купи за зимата ново палто. Но като вижда страданието, изважда я и я подва в нещастната жена. И остава за студените зими дин без дреха.

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРХИЯ

Св. Синод

№ 11,626 — 47

22 септември 1956 година

София

Ваше Високопреосвещенство,

В ИПНС, бр. 62 от 3 август 1956 година, е публикувана Инструкцията за приложение на закона за уреждане на някои въпроси по пенсиите. Според т. 9, буква „б“ от тази инструкция, работещите лични и наследствени пенсионери с месечно възнаграждение до 1000 лева включително ще получават от 1 август 1956 година 50% от пенсията си, ако прослуженото време, за което получават възнаграждение, се зачита за трудов стаж при пенсиониране.

Съгласно писмо № 2467 от 13 май 1952 година на Централния съвет на професионалните съюзи в България — ДОО отдел „Парични обезщетения“ (синодно окръжно № 3628 от 16 юни 1952) свещопродавачите, клиросните певци и клисарите (ежедневни и празнични), заети на работа в градските църкви, подлежат на задължително осигуряване по дял III от КТ, ако трудовото възнаграждение, което те получават за тази им работа, е не по-малко от 120 лева месечно и ако то е единственото им или главно средство за препитание, и то при положение, че не работят и другаде, където да са задължително осигурени. Клисарите, клиросните певци и свещопродавачите в селските църкви изобщо не подлежат на задължително осигуряване.

Понеже на 1 август 1956 година със Закона за уреждане на някои въпроси по пенсиите (ИПНС, бр. 54 от 6 юли 1956) минималните лични пенсии се увеличиха според новите разпоредби на закона, заетите на работа пенсионери (клисари, клиросни певци и свещопродавачи) и в градските църкви, от 1 август 1956 няма вече задължително да се осигуряват, макар размерът на получаваното възнаграждение да надминава 120 лв., ако то е

Това е милосърдието, което светото Евангелие на Господа Исуса препоръчва на света, — милосърдие, което не познава граници на жертвеност.

„Бъдете милосърдни!“ — казва Спасителят. Как? — „Както и вашият Отец е милосърден!“ Бог е представен като образец на милосърдие.

Важна задача ни поставя на днешния ден светата наша Църква: да бъдем винаги и при всички случаи на живота милосърдни; да опростиме дълговете на тях, които не могат да ни ги изплатят, и да се притичаваме винаги на помощ на тях, които страдат.

На това ни учи светата, прекрасна наша вяра, която знае само един път в живота — любовта.

На Господа Исуса Христа, Божествения Образец на безкрайното всеопрощаващо и всежертвено милосърдие, заедно с Отца и Светия Дух слава, чест и поклонение сега и во-веки. Амин.

Д-р Тодор п. ТОДОРОВ

Окръжно

До епархийските архиереи
в страната

по-малко от получаваната пенсия, тъй като това възнаграждение за тях не съставлява вече главното средство за препитание.

При това положение, св. Синод в заседанието си на 7 септември 1956 година, прот. № 42, реши, че клисарите, клиросните певци и свещопродавачите пенсионери, заети на работа в селски църкви, както и ония, заети на същата работа в градските църкви, ако получаваното възнаграждение е в размер по-малък от пенсията им, не се задължително осигуряват по смисъла на цитираното погоре писмо на ЦСПС и работата им не се зачита за трудов стаж. Ето защо те не се считат за работещи пенсионери по смисъла на т. 8 от Инструкцията за приложение на закона за уреждане на някои въпроси по пенсиите и следователно те могат да получават пенсията си в пълния размер и след 1 август 1956 година.

Работещи пенсионери по смисъла на закона остават само клисарите, клиросните певци и свещопродавачите, заети на работа в градските църкви, получаващи възнаграждение в размер по-голям от пенсията им. Тия пенсионери трябва да избират: да останат на работа след 1 август 1956 година, в който случай ще получават само 50% от пенсията си, или да напуснат службата си и църковните настоятелства да им плащат от 1 август 1956 година за всяко пенне като заплащане за извършена услуга или по начин, указан в синодно окръжно № 12.360—64 от 5 октомври 1955 година.

Това окръжно ще се напечати в „Църковен вестник“.

Препоръчваме се на св. ви молитви и оставаме на ваше Високопреосвещенство в Христа брат,

Председател на св. Синод:

† КИРИЛ

Патриарх български

ИЗ ЖИВОТА НА ЕПАРХИИТЕ

СОФИЙСКА ЕПАРХИЯ. Църковно тържество в Ихтиманска околия. — На 29 юли 1956 „Успение Пр. Богородици“, в с. Долна баня Ихтиманско, Негово Преосвещенство Левкийският епископ Партений отслужи св. Божествена литургия ведно с епархийския съветник свещеноиконом Василий п. Димитров, столичния архиерейски наместник свещеноиконом Димитър Андреев и Ихтиманския архиерейски наместник протоиерей Димитър Попов, при мелодичното пение на братствения дамски хор от гр. Ихтиман под диригентството на госпожа Екатерина Боршукова.

През време на службата епископ Партений произведе в протоиерейско достоинство местния енорийски свещеник Борис Донов и ръкоположи в дяконски чин секретаря на Ихтиманското архиерейско наместничество Кирил Д. Велчев.

След службата бе уредена братствена трапеза, през време на която се изпя многолетствието за Негово Светейшество Българския патриарх Кирил. — **Прот. Дим. Попов.**

НЕВРОКОПСКА ЕПАРХИЯ. — През това лято, в продължение на два месеца, Негово Високопреосвещенство Неврокопският митрополит Пимен направи редица служебни обиколки из Богодаруваната му епархия. В споходените места дядо Пимен извърши архиерейски служби в съслужение със свещеници и дякони, ръкоположи нови дякони и свещеници и навсякъде произнесе проповеди. Като изряден и като ученолюбив богослов Високопреосвещеният епархийски архиерей разкри на стеклите се богомолци величието на Православието и необикновените, възвишени задължения на българските свещенослужители, които в своята пастирска дейност винаги са се вдъхновявали и поучавали от делата на възрожденските будители Паисий Хилендарски, Неофит Бозвели, Софроний Врачански, ексарх Антим I и още много други народни будители и венчосопци на духа. Навсякъде проповедите и словата на митрополит Пимен се отразиха най-благоотворно върху клира и паството от двете страни на легендарния Пирин както и в долините на Струма и Места. В повече от двадесет църковни служби и толкова проповеди митрополит Пимен отправи горещи молитви към Господа Бога Исуса Христа да излива и в бъдеще Своята безконечна благодат върху православния български народ, да умножи неговия хляб, да опази неговия мирен труд, да възнаградя неговото строителство и желанието му да живее в блага воля, както да пребъде и любовта му към Небесния Миротворец и към всичките Му свети угодници.

На 12 юли, в деня на св. св. апостоли Петър и Павел, митрополит Пимен за първи път посети село Кремен, Гоцеделчевско. През време на службата в храма св. Николай той ръкоположи в чин дякон кандидата Петър Христов, кременчанец, който има горещо желание да служи в родното свое село. Подир службата, голяма върволица народ, на чело със своя любим архипастир, направи своето традиционно поклонение на старото оброчище „Св. Павел“, което се намира на 7 килм. източно от селото до брега на река Места.

На 13 юли, в дена на Събора на 12-те апостоли, в село Борово, Гоцеделчевско, в храма „Св. св. апостоли“, се отслужи св. Литургия, през време на която бе ръкоположен дякон Петър Христов в чин свещеник. На новия кременски свещеник дядо Пимен даде отечески напътствия за предстоящата му служба. На 14 юли митрополит Пимен посети село Хаджи Димово, Гоцеделчевско, и отслужи св. Литургия в храма „Успение Пресвет, Богородици“. По време на службата богомолците изказаха желание да получат светена вода и след отпуст, в църковния двор, в много съдове бе осветена вода. На 15 юли в село Филипово, Разложка околия, бе извършена архиерейска служба в църквата „Успение Пресвет, Богородици“. Както в храма на село Хаджи Димово, така и в храма на село Филипово, митрополит Пимен говори на богомолците и за пренасянето на нетленните мощи

на великия рилски светец и чудотворец от Търново в св. обител, което е едно от най-големите събития от духовно-верски характер на българите по време на турското робство, широко проникнало и в старобългарската литература.

На 20 юли, в деня на св. великомъченица Неделя, кириархът посети село Докатичево, Благоевградско. В храма „Св. Неделя“ се отслужи св. Литургия. Подир службата, около украсения с цветя храм стана голям народен събор. Извиха се хора. Българският бит и народните обичаи украсиха църковния празник. Всред присъстващите личаха и представители на народната наша власт. Веселието на докатицевци продължи до занизк в най-добро настроение и бе символ на сговор и разбирателство.

На 22 юли, в село Габрово, Благоевградско, в църквата „Св. Иван Рилски“, бе отслужена св. Литургия. Кириархът говори за послушанието в клира като основа в църковния живот и за братолюбието като основа в живота на християните.

На 29 юли митрополит Пимен бе в престолния си град и служи в храма „Въведение Пресвет, Богородици“. Тук той произнесе слово за Светите отци. Той говори и за богоугодните дела на св. св. Кирик и Юлита, а така също и за св. Владимира, чиято света памет се чествуваше от църквата.

На 30 юли, в деня на св. Марина, митрополит Пимен прекара в Рилския манастир. В съслужение с Преосвещения игумен, Стобийския епископ Варлаам, и двадесет енорийски свещеници от Благоевградска духовна околия, които бяха дошли заедно със семействата си на поклонение, дядо Пимен отслужи св. Литургия. Произнесени бяха и две слова: от дядо Пимена и от дядо Варлаама.

На 2 август, в деня на св. Илия, кириархът за първи път посети село Ключ, Петричко. В храма „Св. пророк Илия“, през време на службата, той ръкоположи в чин дякон академича-богослов Йордан Качуров, като на другия ден, в град Петрич, по време на службата в храма „Св. Николай“, той ръкоположи дякон Йор. Качуров в чин свещеник. Макар че беше делничен ден, това църковно петричко тържество бе посетено от много богомолци. В петричката обиколка митрополит Пимен бе придружен от Всепреподобните иеромонаси Панкратий и Синесий и от будапещенския наш протоиерей Иоан Нелчев, които взеха участие в службите.

На 5 август кириархът за първи път посети село Цапарево, Санданска духовна околия, като служи в храма „Св. великом. Димитрий“. По време на службата той даде отличие „протоиерей“ на енорийския свещеник Христо Димитров заради неговото ревностно служение.

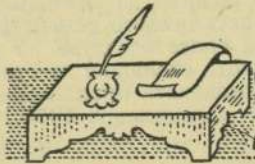
На 9 август кириархът посети манастирчето „Рождество Пресвет, Богородици“, което се намира край село Обидим, Разложко. В храма, посветен на св. великом. Пантелеймона, той извърши св. Служба и произнесе слово за великия подвижник и целител. Подир службата, за първи път в манастира, дядо Пимен прочете акатист на св. Пантелеймона, което остави един добър спомен в душите на богомолците, които ще има какво да разкажат на своите близки.

На 10 август, на гара Разлог, митрополит Пимен посрещна своя Високопреосвещен събрат митрополит Никодим Сливенски. На 11 август те се изкачиха по гребените на Пирин планина и при местността „Василишките езера“, която лежи на 2300 метра височина, за голяма и обща радост, Високопреосвещените архиереи бяха посетени и поздравени от внушителна група енорийски свещеници със семействата си от Санданска духовна околия. На 12 август, преди деня на Богородичните заговезни в град Банско, като гост на епархийския архиерей, пристигна Негово Високоблагоевиеństwo протопрезвитер професор д-р Стефан Цанков. В храма „Св. Троица“ бе отслужена св. Литургия. През време на Причастия протопрезвитер Ст. Цанков произнесе слово за силата на вярата. Скъпият гост бе предмет на особено внимание от всички присъстващи.

На 19 август кириархът бе в престолния си град. По случай празника „Св. Преображение“ с благоевградски свещеници той отслужи св. Литургия в храма „Св. Преображение“ и произнесе слово за Господския ден. Храмотъ бе изпълнен с богомолци, които по стар народен обичай бяха донесли на хубави подноси грозде от своите лозя. Тези наглед малки, но в същност задушевени дароприношения бяха оставени пред църковните икони и създадоха умиление всред народа.

На 26 август, в деня на св. Тихона Задонски, кириархът посети Рилския манастир, гдето служи пред многобройни поклонници, а на 28 август, в деня на Божията Майка, той бе в престолния си град, за да служи в храма „Въведение Пресвет. Богородици“. Митрополит Пимен говори за светата Майка Божия, която даде на човечеството Спасителя.

На 2 септември митрополит Пимен посети с. Ново Ходжево, Санданско, и служи в храма „Св. Атанасий“. Подир службата бяха осветени иконата на св. Атанасий.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЕТОПИС

Св. Синод в пълен състав се събра на кратка извънредна сесия на 26 септември т. г. Присъствуват всички синодални архиереи без св. Видинския митрополит Неофит, който отсъства поради здравословни причини.

Чествуване писателя Ран Босилек. — На 26 септември т. г. вечерта в салона на БАН бе чествуван, по случай 70 години от рождението му, Ран Босилек, един от нашите най-обичани и широко популярни детски писатели, който със своите понякога весели, понякога тънжи, но винаги прекрасни творби в продължение на десетилетия е извиквал искрен смях или чисти сълзи у българското дете.

Чествуването бе уредено от СВП и от Института за българска литература при БАН. Писателят Георги Веселинов прочете доклад за юбилея — „Ран Босилек — майстор на художественото слово за деца“, след което щастливият юбилейр бе поздравен от многобройни държавни и обществени места и институти и от частни лица — негови почитатели. На края бе изпълнена художествена програма.

Из Духовната академия. — През септемврийската сесия 1956 година са завършили напълно висшето си образование в Духовната академия следните богослови: 1) Серафим Е. Младенов, от гр. София; 2) дякон Стефан П. Савов, от с. гр.; 3) Александър Н. Божилков, от с. Памукчи, Новопазарско; 4) Илия В. Велков, от с. Реселец, Луковитско; 5) Васил Йорданов Христов, от с. Коларово, Тутраканско; 6) Марин Ив. Буров, от с. Джулюница, Горнооряховско; 7) Петър В. Попов, от с. Бистрица, Софийско; 8) Илия Хаджиколев, от с. Хрищени, Старозагорско; 9) свещ. Марин Петров Костов, от с. Извор Махала, Кулско; 10) свещ. Цветан Ангелов, от с. Лепица, Белостратинско; 11) свещ. Кирил Костов, от с. Ракита, Луковитско.

ВАЖНИ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ ЗА СЪТРУДНИЦИТЕ НА ЦВ. — 1) За втори път редакцията напомня на нашите сътрудници, че съгласно новите полиграфични изисквания машинописите,

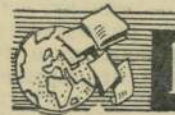
поставена над входната врата на оградата, мраморната плоча за освещаването на храма, която направи църковното настоятелство, и медната металическа плоча, поставена в храма, на която е написана кратката история за съграждането на храма. По време на службата, за проявена добра дейност, дядо Пимен даде отличие протоиерея на енорийския свещеник Константин Петров, като го поздрави с нарочно слово.

На 9 септември, в деня на Свободата, митрополит Пимен отслужи св. Литургия в катедралния благоевградски храм „Въведение Пресвет. Богородици“, като произнесе слово за преподобния Пимен и за големия празник на Народната република България. След службата той присъства на парада по случай деня на Свободата. Когато официалната част на празненството приключи митрополит Пимен се оттегли в митрополията, гдето се състоя прием по случай деня на Небесния Ангел на кириарха на епархията. — М. К.

които се изпращат за седмичника ни, трябва да отговарят на следните условия: да бъдат написани на бяла (не цветна) хартия, само върху едната страница на листа, с тридесет реда на страница (с най-големия интервал на пишещата машина) и до 60 авторски знаци в машинописен ред (без поправки или добавки на ръка). Ръкописи, които не отговарят на тези условия, няма да бъдат помествани, нито връщани;

2) Някои от нашите сътрудници изпращат извънредно дълги статии, с много повторения на мисли и факти или с излишни и нестоящи в пряка връзка с основния предмет на статията подробности. Такива статии няма да бъдат помествани или ще бъдат съкращавани. Изпращаните статии не трябва да надминават четири машинописни страници (с по 30 машинописни реда на страница). Днес с интерес и внимание се четат късите статии, стига да бъдат написани живо, с майсторство и на съвременни теми.

Обявление. — Църковното настоятелство при храма „Успение Пресв. Богородици“, гр. Бургас, обявява, че от 1 януари 1957 година длъжността ежедневен певец е вакантна. На новоназначения такъв ще бъде възложено ръководството на братствения хор. Подсигурена му е квартира. — От настоятелството.

ВЪЗНИКЛИ НОВИНИ

„Християнското единство в една разделена Европа“. — В статия под това заглавие, поместена в юлската книжка от т. г. на сп. „Екуменикъл Ривю“, излязла по случай десетгодишнината на Комисията на църквите за международните работи, общ орган на Икуменическия съвет на църквите и на Международния съвет на мисиите, епископ Ото Дибелиус от Берлин, съпредседател на Икуменическия съвет на църквите, разглежда обстойно и добре аргументирано въпроса за ролята на църквите, която те, чрез тяхното единство, могат да изиграят за умиротворението и обединението на Европа.

Полша. Възстановяване на катедралата в Познан. — В самия център на Познан се издига една от най-старите катедрали на Полша. Почти напълно разрушена по време на последната световна война, тази катедрала

сега е възстановена — блясаво свидетелство за усилията на полския народ да заличи следите на войната върху неговото художествено и архитектурно достойние. При работите по възстановяването ѝ, архитектите са установили, че катедралата, която, поради своята украса, е минавала за стил барок, първоначално е била замислена в най-чист готически стил. Възстановяването на катедралата прочее е било извършено в този стил. При разкопките са били открити някои ценности от далечното минало, между които една кръщелна от първите години на царската династия на Пиастите („Пюпл-3-амп“, Париж, № 90, август—септември 1956).

Норвегия. Жените получават безусловно право да бъдат пастори. — По начало и съгласно закона, с отменянето на закона от 1938 година, който поставяше назначаването на една жена на енорийска служба в зависимост от одобрението на заинтересованата енория, на жените в Норвегия са дадени напълно еднакви права с тях на мъжете да бъдат пастори. Това решение на Парламента е било взето в противовес на мнението на двата богословски факултета в страната и на седем от всичките деветте епископи на Норвегия.

Съображенията на правителството за отменяване на закона от 1938 са, че то иска да ратифицира Конвенцията за правата на човека с нейната клауза за равенството на мъжа и жената. Цялата Народна християнска партия (16 представители от 150) и някои консерватори и земеделци са гласували против. До този момент никоя жена-богослов не е изразила желание да бъде назначена за пастор.

В едно изказване по този повод, епископът на Тюнсберг е заявил, че това решение на Парламента ще ускори разделянето на Църквата от държавата („Сервис екуменик дьо Прес е д'Енформасион“, № 25, 22 юни 1956).

Западна Германия. Конференции на руски богослови. — От 9 юни до 2 юли 1956, трима руски православни професори от духовните академии в Москва и Ленинград, с благословението на Московския и на цяла Русия патриарх Алексей, са чели лекции в протестантския богословски факултет в Бон; в колежа за пасторско образование във Вупертал и в богословското училище в Бетел.

Предмет на четените лекции са били: „Богословието на Висилий Велики“, „Ролята на човека в живота на Църквата“, „История на Руската православна църква“ и „Православно богословие“.

Гостите са били приети от прелата Кунст, представител на Немската евангелска църква при бонското правителство. Един от руските богослови, проф. Л. Н. Парийски, от Ленинград, е говорил публично пред студентите в Бон. Между другото той е казал: „Църквата отхвърля материалистичното разбиране на историята, но тя приема социалистическата държава, защото тя прави народа по-щастлив“. На един въпрос, дали в СССР свещеникът може да проповядва против диалектичния материализъм, проф. Парийски е отговорил, че „всяка проповед, произнесена в църква, е, по дефиниция, проповед отправена срещу диалектичния материализъм“. В своята беседа докладчикът е изяснил, че в СССР днес има пълна свобода на изповеданията — еднаква за Руската православна църква и за другите религиозни култове, каквато свобода, при царския режим, не е съществувала. Тогава Църквата е била част от държавната машина и гражданите са били заставяни да потвърждават вярата си и да участвуват в религиозните церемонии (пак там, № 25, 22 юни 1956, и 26, 29 с. м.).

Египет. Прилагането на новия закон за образованието (ср. ЦВ, бр. 31—32, 30 юли 1956). — Презвитерианската американска мисия в Египет е обявила, че нейните единадесет училища ще се съобразят с изискванията на новия египетски закон за образованието, който разпорежда, щото всички християнски училища да преподават ислям на учениците си мюсюлмани.

Католическите мисии още не са обявили своето становище по въпроса (пак там, № 30—31, 27 юли 1956).

Откриване на нови ръкописи на древни библейски текстове. — Бедуини са открили на 1500 м. от пещерите, където през 1947 година бяха намерени прочутите ръкописи на Мъртвото море, нови свитъци от папируси, които са се оказали преписи от първите пет книги на

Ветхий завет. Не е установена обаче епохата, към която те принадлежат („Реформ“, Париж, № 595—596, 11 август 1956).

Гърция. Православната иерархия против сключването на конкордат с Ватикана. — Св. Синод на Гръцката православна църква е изразил своето противопоставяне на проектите на атинското правителство да установи дипломатически отношения с Ватикана и да сключи конкордат. Според политическите среди в Атина, правителството даже ако се откаже от проекта си за сключване на конкордат, не би изоставило намерението си да установи дипломатически отношения със Светия престол (пак там).

Франция. Фредрик Жолно-Кюри е назначен за професор при катедрата по радиоактивна и ядрена физика при университета в Париж.

Премахване на полигамията в Тунис. — Правителството на Тунис е решило да премахне полигамията. Заместването на полигамичното семейство с моногамично в страна на Корана свидетелствува за решителното влияние на християнското схващане за брака. Това безспорно е победа на християнската цивилизация („Ла Ви католик илюстре“), № 577, 2 септември 1956).

За обезпечаване безопасността на труда в мините. — Голямата минна катастрофа, през това лято, в Марсиел, Белгия, която взе над двеста човешки жертви, постави отново в остра форма въпросът за обезпечаване по ефикасен начин безопасността на труда на работниците в мините. Защото установено е, че тази катастрофа, както и повечето такива в други страни се дължат на липса на достатъчно предпазни мерки за отстраняване на катастрофите. По този повод ватиканският вестник „Осерваторе Романо“ прави внушение за свикването на международна конференция, посветена на проблемите за безопасността на труда в мините. Една такава конференция, безспорно, би била полезна при положение, че думите ще бъдат последвани от дела. Християнинът не трябва да забравя никога, че един човешки живот струва повече от милиони тонове въглища.

Проф. протопрезвитер д-р Стефан Цанков в чуждия печат. — Книжка III/1 от „Икуменически профили, Образи на едната църква в целия свят“ (издавани в Берлин на немски) е посветена на архиепископ Германос, митрополит на Тиатра и съпредседател на Световния съвет на църквите, и на проф. протопрезвитер д-р Стефан Цанков. Дадени са и портретите (гравюри) на именитите църковници. Автор на първия „профил“ е проф. Д. Др. Адолф Келер, на втория — пастор Х. Л. Хенриод. В статията за проф. д-р Стефан Цанков, авторът дава кратки биографични данни за него, като посочва и поглавните му научни и други печатни трудове.

Една друга книжка от тази забележителна серия (Хефт III (3) е посветена на тримата големи патриарси на Руската православна църква Тихон, Сергей и Алексей.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Събеседване със свещениците за клирическо съзнание, църковна дисциплина и евангелски апостолат. — † Великотьрновски Софроний.
2. Защо не сме римокатолици. — Архимандрит Иринея (Винарт).
3. Пробуждане и активизиране на религиозната предразположеност на човешката душа. — Д-р Ив. Г. Панчовски.
4. Бракът и разводът в Англия. — Л. Чолаков.
5. Църковен амвон: Бъдете милосърдни. Слово за 2-ра неделя след Кръстовден. — Д-р Тодор п. Тодоров.
6. Официален отдел.
7. Из живота на епархиите: Софийска епархия; Неврокопска епархия. — М. К.
8. Църковна и обществена летопись.
9. Външни новини.